

Prima instanță: Judecătoria Soroca (sediul Florești), (jud. M. Nicorici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, (jud. E. Grumeza, N. Chircu, S. Procopciuc)

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de către Vožian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian,

în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Maxian Ilie împotriva lui Vožian Andrian privind încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 19 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Vožian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian împotriva hotărârii din 10 septembrie 2018 a Judecătoriei Soroca (sediul Florești),

c o n s t a t ă:

La 01 noiembrie 2017, Maxian Ilie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vožian Andrian privind încasarea datoriei.

Prin hotărârea din 10 septembrie 2018 a Judecătoriei Soroca (sediul Florești), acțiunea civilă a fost admisă. S-a dispus încasarea de la Vožian Andrian în beneficiul lui Maxian Ilie a datoriei în mărime de 30 000 lei, taxa de stat în mărime de 900 lei, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, și cheltuielile judiciare în mărime de 1900 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanței, la 25 octombrie 2018 (prin oficiul poștal), Vožian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian a depus apel nemotivat, solicitând casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea din 19 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Vožian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian împotriva hotărârii din 10 septembrie 2018 a Judecătoriei Soroca (sediul Florești) ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în

termen și ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 11 decembrie 2018, Vozian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian a declarat recurs împotriva încheierii din 19 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând repunerea în termen a recursului, casarea încheierii recurate, repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea fondului apelului.

În susținerea recursului declarat a menționat că, examinarea cauzei în prima instanță s-a amânat de mai multe ori, iar la ședința în care a fost pronunțată hotărârea, nici el nici Vozian Andrian nu au fost citați. Despre hotărârea primei instanțe a aflat la 23 octombrie 2018, dată la care a primit scrisoarea remisă de soția lui Vozian Andrian, care la rândul ei a recepționat-o la 26 septembrie 2018.

Astfel, imediat după ce a făcut cunoștință de hotărârea primei instanțe, la 25 octombrie 2018 a contestat-o cu apel, însă nu a solicitat repunerea în termen deoarece, în viziunea lui, recepționând la 26 septembrie 2018 hotărârea, a respectat termenul de atac.

Cu referire la împuternicirile avocatului Meșca Emilian, a menționat că în cadrul examinării cauzei civile în prima instanță a prezentat un mandat în care au fost stipulate toate drepturile reprezentantului, iar ulterior fiind citat în instanța de apel urma să prezinte să prezinte un alt mandat cu împuternicirile respective.

Instanța de apel, după cum a menționat recurentul, nu a ținut cont de faptul că apelul a fost depus în regim de urgență, în lipsa lui Vozian Andrian, care se afla peste hotarele țării.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 19 noiembrie 2018, recepționată de recurent la 27 noiembrie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 58), iar recursul a fost declarat la 11 decembrie 2018, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vozian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă

recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Soroca (sediul Florești), prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Maxian Ilie împotriva lui Vozian Andrian, a fost pronunțat la 10 septembrie 2018s.

Recurentul Vozian Andrian, a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 25 octombrie 2018, termenul limită fiind 10 octombrie 2018, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Vozian Andrian, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (nu a fost citat la ședința de judecată, recepționarea cu întârziere a hotărârii etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen.

Instanța de recurs apreciază critic și ca urmare va respinge argumentele recurentului cu privire la faptul că deși, recurentul a recepționat cu întârziere dispozitivul hotărârii, motiv pentru care consideră că apelul a fost depus în termen și nu este necesară repunerea în acest termen, or după cum s-a menționat supra termenul de declarare a apelului curge nu din data comunicării hotărârii ci din momentul pronunțării dispozitivului.

Cu referire la cel de-al doilea temei de restituire a cererii de apel, lipsa împuternicirilor avocatului Meșca Emilian de a semna și a depune apelul, Colegiul

reține următoarele.

Conform art. 80 alin. (7) al Codului de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat, iar potrivit prevederilor art. 60 al. (2) din Legea cu privire la avocatură împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat.

Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar în special pct. 6 alin. 2) lit. a), a¹) și b) stipulează elementele obligatorii care conține formularul mandatului avocatului și anume că, pe verso se înserează a) împuternicirile avocatului; a¹) numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Totodată, potrivit prevederilor art. 81 al Codului de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a ataca hotărârea judecătorească (...) drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Raportând prevederile legale menționate supra la speța în cauză, se atestă că, mandatul avocatului Meșca Emilian nu conține mențiuni cu privire la împuternicirile acestuia de a contesta hotărârea judecătorească.

Concluzionând, Colegiul atestă că, cererea de apel este semnată de avocatul Meșca Emilian fără ca dânsul să dispună de împuternicirea de a contesta hotărârea judecătorească.

Argumentele recurentului, precum că instanța de apel nu a ținut cont de urgența depunerii cererii de apel în lipsa clientului plecat peste hotarele țării și că avocatul urma să prezinte ulterior un alt mandat, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, or la caz nu se admit derogări de la prevederile legale și obligația procesuală a părților de a face dovada împuternicirilor la efectuarea unor acte de procedură.

Ansamblul normelor de drept citat supra urmăresc scopul legitim al protecției intereselor legale ale persoanei reprezentate, întrucât, în conformitate cu art. 75 alin. (4) al Codului de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinski vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recurentul Vozian Andrian, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, exercitarea actelor procedurale în lipsa împuternicirilor, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru

exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza Popov 2 vs. Moldova, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza Melnic vs. Moldova, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 19 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Vozian Andrian reprezentat de avocatul Meșca Emilian.

Se menține încheierea din 19 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Maxian Ilie împotriva lui Vozian Andrian privind încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova